

Υπόθεση T-28/03

Holcim (Deutschland) AG

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 81 ΕΚ) — Εκτέλεση αποφάσεως του Πρωτοδικείου — Επιστροφή εξόδων που προέκυψαν από τη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως — Εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (τρίτο τμήμα) της 21ης Απριλίου 2005 II - 1362

Περίληψη της αποφάσεως

1. Προσφυγή ακυρώσεως — Ακυρωτική απόφαση — Αποτελέσματα — Υποχρέωση λήψεως μέτρων εκτελέσεως — Έλλειψη δυνατότητας ασκήσεως προσφυγής δυνάμει του άρθρου 233 ΕΚ — Δυνατότητα των πολιτών να προασπίζονται τα δικαιώματά τους βάσει των άρθρων 230 ΕΚ και 232 ΕΚ
(Άρθρα 230 ΕΚ, 232 ΕΚ και 233 ΕΚ)

2. Διαδικασία — Εισαγωγικό δικόγραφο — Τυπικά στοιχεία του δικογράφου — Προσδιορισμός του αντικειμένου της διαφοράς — Συνοπτική έκθεση των προβαλλομένων ισχυρισμών (Κανονισμός Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, άρθρο 44 § 1, στοιχ. γ')
3. Αγωγή αποζημιώσεως — Προθεσμία παραγραφής — Ημερομηνία ενάρξεως — Ενάγων ο οποίος θεωρεί ότι, κατά τον χρόνο ασκήσεως της αγωγής του, δεν διέθετε το σύνολο των στοιχείων που θα του επέτρεπε να αποδείξει την ευθύνη της Κοινότητας — Χωρίς επίπτωση (Άρθρο 288, εδ. 2, ΕΚ)
4. Αγωγή αποζημιώσεως — Προθεσμία παραγραφής — Ημερομηνία ενάρξεως — Ημερομηνία που πρέπει να ληφθεί υπόψη (Άρθρα 230 ΕΚ, 232, εδ. 2, ΕΚ και 288, εδ. 2, ΕΚ· Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρο 46)
5. Εξωσυμβατική ευθύνη — Προϋποθέσεις — Κατάφωρη παραβίαση του κοινοτικού δικαίου — Λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο εκτιμήσεως του οργάνου που εξέδωσε την πράξη (Άρθρο 288, εδ. 2, ΕΚ)
6. Προσφυγή ακυρώσεως — Απόφαση της Επιτροπής ληφθείσα βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης — Περίπλοκη οικονομική κατάσταση — Δικαστικός έλεγχος — Όρια [Συνθήκη ΕΚ, άρθρο 85 § 1 (νυν άρθρο 81 § 1 ΕΚ) και άρθρο 173 (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 230 ΕΚ)]
7. Εξωσυμβατική ευθύνη — Προϋποθέσεις — Παράνομος χαρακτήρας — Ζημία — Αιτιώδης συνάφεια — Έννοια — Έξοδα συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως προκύπτοντα από την επιλογή μιας επιχειρήσεως να μην καταβάλει πρόστιμο που της επέβαλε η Επιτροπή — Έλλειψη άμεσης αιτιώδους συνάφειας [Συνθήκη ΕΚ, άρθρα 185 και 192, εδ. 1 (νυν άρθρα 242 ΕΚ και 256, εδ. 1, ΕΚ)· άρθρο 288, εδ. 2, ΕΚ]

1. Η Συνθήκη προβλέπει περιοριστικώς τα μέσα παροχής ενδίκου προστασίας μέσω των οποίων οι πολίτες δύνανται να προβάλλουν τα δικαιώματά τους. Δεδομένου ότι το άρθρο 233 ΕΚ δεν θεσπίζει μέσο παροχής ενδίκου προστασίας, δεν μπορεί να στηριχθεί επ' αυτού, αυτοτελώς, αίτημα όπως το προβληθέν εν προκειμένω για επιστροφή των εξόδων συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως στα οποία υποβλήθηκε εταιρία κατόπιν προτίμου που της επιβλήθηκε με απόφαση της Επιτροπής σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης

(νυν άρθρου 81 ΕΚ), η οποία ακυρώθηκε από το Πρωτοδικείο.

Τούτο, βεβαίως, δεν σημαίνει ότι ο πολίτης δεν έχει μέσα παροχής ενδίκου προστασίας στην περίπτωση που, κατά τη γνώμη του, δεν ελήφθησαν τα μέτρα που απαιτούνται για την εκτέλεση μιας αποφάσεως. Ειδικότερα, η απορρέουσα

από το άρθρο 233 ΕΚ υποχρέωση μπορεί, μεταξύ άλλων, να εκπληρωθεί με τη χρήση των μέσων παροχής ενδίκου προστασίας που προβλέπουν τα άρθρα 230 ΕΚ και 232 ΕΚ.

πάντως κατά τρόπον ομαλό και κατανοητό, από το ίδιο το δικόγραφο της προσφυγής (αγωγής).

(βλ. σκέψεις 43-44)

Στο πλαίσιο αυτό, ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί να υποκαταστήσει την κοινοτική συνταγματική εξουσία προβαίνοντας σε τροποποίηση του συστήματος των μέσων παροχής ενδίκου προστασίας και των διαδικασιών που προβλέπει η Συνθήκη.

3. Η προθεσμία παραγραφής αξιώσεως λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας δεν μπορεί να αρχίσει πριν πληρωθούν όλες οι προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η υποχρέωση αποζημιώσεως.

(βλ. σκέψεις 31-34)

2. Δυνάμει του άρθρου 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου και του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει το αντικείμενο της διαφοράς και συνοπτική έκθεση των προβαλλομένων ισχυρισμών. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να είναι αρκούντως σαφή και ακριβή ώστε να μπορεί ο μεν καθού διάδικος (εναγόμενος) να προετοιμάσει την άμυνά του, το δε Πρωτοδικείο να αποφανθεί επί της προσφυγής (αγωγής), χωρίς να χρειάζεται ενδεχομένως άλλα στοιχεία. Προς εξασφάλιση της ασφάλειας δικαίου και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, για να είναι παραδεκτή η προσφυγή (αγωγή) πρέπει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται να προκύπτουν, τουλάχιστον συνοπτικά, αλλά

Βεβαίως, το γεγονός ότι ο προσφεύγων έκρινε, κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεώς του για αποζημίωση, ότι δεν διέθετε ακόμη το σύνολο των στοιχείων που θα του επέτρεπαν να αποδείξει επαρκώς κατά νόμο την ευθύνη της Κοινότητας στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας δεν κωλύει τη συνέχιση της ροής της προθεσμίας παραγραφής. Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση θα εδημιουργείτο σύγχυση μεταξύ του διαδικαστικού κριτηρίου ως προς την έναρξη της προθεσμίας παραγραφής και τη διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων ευθύνης, η οποία, τελικώς, θα μπορούσε να επιλυθεί μόνον από το δικαιοδοτικό όργανο το οποίο επιλαμβάνεται προκειμένου να αποφανθεί οριστικά επί της ουσίας της διαφοράς.

(βλ. σκέψεις 59, 64)

4. Στην περίπτωση κατά την οποία η ζημία δεν ήταν στιγμιαία αλλά διαρκής, η κατά το άρθρο 46 του Οργανισμού του Δικαστηρίου παραγραφή εφαρμόζεται, σε σχέση με την ημερομηνία της πράξεως με την οποία διεκόπη η παραγραφή, για την περίοδο που προηγείται πλέον των πέντε ετών από την ημερομηνία αυτή, χωρίς να επηρεάζει τα δικαιώματα που γεννήθηκαν κατά τη διάρκεια μεταγενέστερων περιόδων.

Στο πλαίσιο αυτό, κατά το ως άνω άρθρο 46, πράξη διακόπτουσα την παραγραφή είναι είτε το δικόγραφο της αγωγής που κατατέθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου είτε η προηγούμενη αίτηση που ο ζημιωθείς δύναται να υποβάλει στο οικείο όργανο. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση, η αγωγή πρέπει να ασκηθεί εντός της προθεσμίας των δύο μηνών που προβλέπει το άρθρο 230 ΕΚ, ενώ έχουν ενδεχομένως εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 232, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ.

(βλ. σκέψεις 70-71)

5. Η στοιχειοθέτηση εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας, βάσει του άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, εξαρτάται από τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων όσον αφορά τον παράνομο χαρακτήρα της προσαπτομένης στο κοινοτικό όργανο ενέργειας, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ ενέργειας και προβαλλόμενης ζημίας. Όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση, απαιτείται να αποδειχθεί κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου παρέχοντος δικαιώματα

στους ιδιώτες. Προς τούτο, λαμβάνεται, ιδίως, υπόψη η πολυπλοκότητα των προς ρύθμιση καταστάσεων, οι δυσχέρειες εφαρμογής ή ερμηνείας των διατάξεων και, ειδικότερα, τα περιθώρια εκτιμήσεως που διαθέτει η εκδίδουσα την αμφισβητούμενη πράξη αρχή. Το αποφασιστικό κριτήριο προκειμένου να κριθεί αν είναι κατάφωρη η συγκεκριμένη παράβαση του κοινοτικού δικαίου είναι αν συντρέχει, εκ μέρους του οικείου κοινοτικού οργάνου, πρόδηλη και σοβαρή υπέρβαση των ορίων της διακριτικής τους ευχέρειας. Όταν το κοινοτικό αυτό όργανο δεν διαθέτει παρά αισθητά μειωμένο ή και ανύπαρκτο περιθώριο εκτιμήσεως, η απλή παραβίαση του κοινοτικού δικαίου μπορεί να αρκεί προς απόδειξη της υπάρξεως κατάφωρης παραβάσεως.

(βλ. σκέψεις 86-87)

6. Καίτοι ο κοινοτικός δικαστής ασκεί γενικώς πλήρη έλεγχο ως προς το αν συντρέχουν ή όχι οι προϋποθέσεις της εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ), εντούτοις ο έλεγχος που ασκεί επί των περίπλοκων εκτιμήσεων οικονομικής φύσεως που εκφέρει η Επιτροπή περιορίζεται στην εξέταση της τηρήσεως των διαδικαστικών κανόνων

και της αιτιολογίας, καθώς και στην εξέταση του αν ήταν ακριβή τα πραγματικά περιστατικά και του αν υφίστατο προφανής πλάνη εκτιμήσεως ή κατάχρηση εξουσίας.

(βλ. σκέψη 95)

7. Στο πλαίσιο της κατά το άρθρο 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, αγωγής, δεν μπορεί να θεμελιωθεί ευθύνη της Κοινότητας παρά μόνο για τη ζημία που προκύπτει κατά τρόπο αρκούντως άμεσο από την παράνομη συμπεριφορά του οικείου οργάνου.

Στην περίπτωση που επιχείρηση ασκεί προσφυγή κατά αποφάσεως της Επιτροπής που της επιβάλλει πρόστιμο

επιλέξει, εφόσον η Επιτροπή της έχει παράσχει τη δυνατότητα, να συστήσει τραπεζική εγγύηση προς διασφάλιση της καταβολής του προστίμου και των τόκων υπερημερίας, υπό τις προϋποθέσεις που καθόρισε η Επιτροπή, δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίξει ότι τα έξοδα συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως στα οποία υποβλήθηκε απορρέουν απευθείας από τον παράνομο χαρακτήρα της προσβαλλομένης αποφάσεως. Πράγματι, η ζημία που επικαλείται σχετικώς προκύπτει από τη δική της επιλογή να μην εκπληρώσει την υποχρέωση καταβολής του προστίμου, κατά παρέκκλιση από τους κανόνες των άρθρων 192, πρώτο εδάφιο, και 185, πρώτη περίοδος, της Συνθήκης (νυν άρθρο 256, πρώτο εδάφιο, ΕΚ και 242, πρώτη περίοδος, ΕΚ), εντός της ταχθείσας από την Επιτροπή προθεσμίας, προβαίνουσα στη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως.

(βλ. σκέψεις 119, 122-123)